

ПАМ'ЯТІ ПРЕЗИДЕНТА-ЗАСНОВНИКА АСОЦІАЦІЇ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ УКРАЇНИ ВЕНЦКІВСЬКОГО БОРИСА МИХАЙЛОВИЧА

Венцківський Борис Михайлович
(6.05.1942-10.08.2025)

член-кореспондент Національної академії медичних наук України,
обраний 06.11.2003 за спеціальністю "акушерство і гінекологія",
доктор медичних наук (1984),
професор (1987),

Заслужений діяч науки і техніки України (1998),
завідувач кафедри акушерства і гінекології № 1
Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (1990-2019)

Наша акушерсько-гінекологічна спільнота зазнала величезної непоправної втрати. Пішов у вічність наш Почесний Президент, організатор і Перший Президент Асоціація Акушерів-гінекологів України, видатний акушер-гінеколог, Вчений, Лікар, Вчитель, Людина-епоха Венцківський Борис Михайлович. Здавалось, він буде з нами завжди, але доля неблаганна і цю прогалину не закрити і не загоїти.

Не стало видатного вченого, лікаря, керівника, талановитого організатора, наставника, блискучого лектора та педагога.

Понад 60 років професійного життя Борис Михайлович присвятив акушерству та гінекології.

Народився Борис Венцківський у родині лікаря акушера-гінеколога. Батько, Михайло Каспарович Венцківський прийшов у медицину з робітфаку, в подальшому професор, керував профільними кафедрами у кількох медичних вишах країни, зробив значний внесок у розвиток акушерства і гінекології України. Тож захоплення мистецтвом положництва закладалось у Бориса Михайловича ще з дитинства. Крім того батько, який свого часу закінчив художнє училище, привив сину любов до малювання, живопису, літератури, навчав мови з тлумачним словником. Борис Михайлович закінчив музичну школу, грав на фортепіано, прекрасно знався на музиці.

Після закінчення школи вступив до Вінницького медичного інституту, потім перейшов до Київського (нині Національного медичного університету імені О. О. Богомольця – НМУ). Під час навчання в Інституті працював на швидкій допомозі.

У 1965 р. закінчив Київський медичний інститут ім. акад. О.О.Богомольця. За розподілом почав працювати акушером-гінекологом на поліклінічному прийомі у селищі Коцюбинський на Київщині.

***Із спогадів.** Випробування важким випадком... В акушерстві та гінекології вистачає несподіванок і ситуацій, які вимагають зібраності та водночас рішучості. Подібні випадки – це і є момент істини, перевірки, на що ти здатний.*

Завідувачкою спеціалізованого акушерського відділення працювала Ганна Никифоровна Федутенко, грамотний акушер-гінеколог і відмінний хірург із фронтовим стажем. І ось – одне з перших самотійних чергувань, у відділення надходить жінка із позаматковою вагітністю. Молодий лікар приступає до операції, поруч – лише операційна сестра. У пацієнтки порожнина малого тазу та живіт сповнені крові. Блискавкою майнула думка: без допомоги Ганни Никифоровни він із ситуацією не впорається. Все закінчилося благополучно. Коли, знесилений, Борис Венцківський вийшов у передопераційну, він побачив там... Ганну Никифоровну. Вона готова була, як на фронті, стати поряд у цій битві за життя. Але важкий іспит, коли перевіряється і професіоналізм, і характер, Борис Венцківський з честю витримав. В подальшому, вже будучи професором, завжди згадував: Ганна Никифоровна – мій перший, і при цьому улюблений, наставник, хоча своїми вчителями я вважаю також Миколу Сергійовича Бакшеєва та Галину Костянтинівну Степанківську. Додавав, що ніколи не соромився скористатися при нагоді порадою і досвідчених медсестер та і акушерок.

У 1968-1969 рр. – лікар і матрос на Калінінградському траловому флоті.

З 1969 р. – лікар гінекологічного відділення київської лікарні № 18, що на бульварі Шевченка, яка є клінічною базою кафедри акушерства і гінекології Київського (нині Національного медичного університету імені О. О. Богомольця – НМУ).

1970- 1972 рр. –клінічна ординатура - клінічного ординатора Київського медичного інституту ім. акад. О.О.Богомольця.

Тему кандидатської дисертації «Рівень гіпоксії плоду за параметрами навколоплідних вод» було схвалено професором М.С.Бакшесвим - відомий вчений, член-кореспондент АМН СРСР, керівник кафедр акушерства та гінекології у Харкові, Львові, Ужгороді, а згодом у Києві.

Із спогадів. Борис Михайлович не подав у термін дисертацію, і М.С.Бакшесв на п'ятихвилини недвозначно заявив: Ви на кафедрі сторонній.... І тоді, перебуваючи у стані сильного психологічного стресу, Борис Михайлович за місяць завершив дисертацію. Якось йому зателефонував Микола Сергійович, який перебував на лікуванні в лікарні «Феофанія». Попросив для наукових роботи підготувати клінічні дані. Венцківський поклав перед ним дві папки: одну тоненьку, з цими відомостями, а другу – з томом дисертації. За ніч М.С.Бакшесв її прочитав і зателефонував до Бориса Венцківського з пропозицією зустрітися наступного дня вранці у ректора Київського медичного інституту С. С. Лаврика. Так, Борис Михайлович ще до захисту був затверджений асистентом кафедри.

1972-1979 рр. – асистент, 1979-1986 рр. – доцент, з 1986 р. – професор, 1990-2019 рр., – завідувач кафедри акушерства і гінекології №1 НМУ імені О.О. Богомольця

Кандидатська дисертація «Рівень гіпоксії плода за параметрами навколоплідних вод» (1975 р.)

Докторська дисертація «Клінічне значення гемоциркуляторних, коагуляційних та метаболічних розладів та шляхи їх корекції при пізньому токсикозі вагітності» (1984 р.).

1986 – 2005 рр. – головний акушер-гінеколог МОЗ України

1996 – 2011 рр. – засновник і перший Президент Асоціації акушерів-гінекологів України.

Борис Михайлович завжди був у центрі всіх важливих подій спільноти, брав активну участь в її міжнародній та освітній роботі, по-можливості був особисто присутнім на наших з'їздах і пленумах, засіданнях Президії, інших ключових заходах. У нашій пам'яті він завжди буде поруч з нами. На щорічному Пленумі Асоціації у жовтні 2025 р. Віце-президент Асоціації, Ректор Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, академік НАМН України, професор В.В.Камінський виступив із доповіддю «Слово про Вчителя і Друга», у якій підкреслив визначні досягнення Бориса Михайловича в галузі акушерства і гінекології України, поділився особистими спогадами про тісну співпрацю з Б.М.Венцківським, яка переросла у щире дружбу.

Акушер-гінеколог вищої кваліфікаційної категорії.

Член-кореспондент Національної академії медичних наук (НАМН) України (2003)

Заслужений діяч науки і техніки України (1998).

Життя Бориса Михайловича є яскравим прикладом служіння науці, країні, вірності обраним ідеалам.

Найвищий професіоналізм, талант, безмежна відданість справі, працьовитість і наполегливість у досягненні поставлених цілей дали змогу професору Б.М. Венцківському досягнути значних успіхів у житті та фаховій діяльності, а своєю щоденною сумлінною роботою над собою, вимогливістю до себе і оточуючих, фантастичною працездатністю, Борис Михайлович заслужив глибоку повагу своїх колег, студентів і пацієнтів.

Професор Борис Михайлович Венцківський – відомий в Україні та за її межами фахівець. Діапазон його наукових досліджень надзвичайно широкий. Його роботи стосуються найактуальніших проблем акушерства і гінекології: акушерських кровотеч, гіпоксії плоду, гестозів, септичних ускладнень, збереження репродуктивного здоров'я жіночого населення України.

Наукові праці з питань дистресу плода і асфіксії новонародженого при слабкості пологової діяльності, гестозах, переношуванні вагітності та екстрагенітальній патології дали новий напрямок розробки тактики лікування гіпоксії плода з урахуванням корекції судинних, внутрішньо- і позасудинних порушень в матково-плацентарному комплексі. Борис Михайлович є автором більше як 435 наукових праць, серед яких 19 монографій, 10 підручників, 18 навчальних посібників, 9 винаходів.

Талановитий педагог і лектор, блискучий хірург-гінеколог і професіонал, вимогливий керівник і наставник, прекрасної душі людина, професор Б.М. Венцківський щиро передавав учням свій багатий лікарський, науковий і життєвий досвід, професійну майстерність. Він створив власну наукову школу акушерів-гінекологів, підготував 11 докторів наук, 36 кандидатів медичних наук, виховав плеяду кваліфікованих викладачів і не одне покоління лікарів.

Завдяки неперевершеним організаторським здібностям, Б.М.Венцківський завжди успішно поєднував наукову і педагогічну роботу з громадською та адміністративною діяльністю. З 1987 року до 2004 року він – головний акушер-гінеколог МОЗ України, з 1996 року по 2011 роки – Президент Асоціації акушерів-гінекологів України, член Всесвітньої та європейської асоціацій акушерів-гінекологів, член координаційної ради Європейського бюро ВООЗ, член редколегій багатьох наукових журналів, 10 років був головою Спеціалізованої Вченої ради НМУ Д 26.003.03, три роки – член ВАК України. З 11 червня 2003 року – член-кореспондент НАМН України. Нагороджений орденом Ярослава Мудрого V ступеню, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, грамотами Міністерства охорони здоров'я України, Київської державної міської адміністрації, Вченої Ради медичного університету імені О.О. Богомольця, відзначений Почесним знаком Національної Академії медичних наук України.

Продовжувачами династії акушерів-гінекологів Венцківських є донька Бориса Михайловича - професор Ірина Борисівна Венцківська та онук – Кирило Венцківський.

Окрім клінічної, наукової та педагогічної діяльності Борис Михайлович мав різносторонні інтереси, любив тварин, особливо собак, які завжди жили в родині. Захоплювався музикою і сам грав на фортепіано, живописом (батько ще в дитинстві вчив його малювати), літературою, поезією (знав напам'ять багато віршованих творів), театром (намагався не пропускати жодної визначної прем'єри).

Світла пам'ять про Вчителя, Вченого, Лікаря, Друга, чудову Людину назавжди залишиться в наших серцях! Його ідеї, моральні цінності та професійний досвід продовжать розвиток у справах його учнів.

Президія ГО «ААГУ»